

Kuortaneen kunnan kotouttamisohjelma 2024-2027

1. Johdanto

Laki kotouttamisen edistämisestä (2010/1386) astui voimaan 1.9.2011. Lain 32 § mukaan kunnan on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Tämä kotouttamisohjelma on laadittu ajalle 2024–2027.

Kyseinen laki velvoittaa kuntia myös muilta osin, kuten että paikallistasolla maahanmuuttajaväestön tarpeet ja kotoutumisen edistäminen on otettava huomioon kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten yleisessä suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa (Lakikotoutumisen edistämisestä 2010/1386 § 29). Kunnan on myös huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille ja että kunnan oma henkilöstön osaamista kehitetään kotouttamisen tarpeita vastaavaksi (Laki kotoutumisen edistämisestä 2010/1386 § 30).

Kuortaneen kunta on myös laatinut Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa sopimuksen kuntaan ottamisesta ja kotoutumisen edistämisestä (Khall 20.2.2023 §298). Myös sopimuksessa määritellään, että kunnan on päivitettävä kotouttamisohjelma neljän vuoden välein. Sopimus mahdollistaa valtion korvauksien maksamisen kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä.

Keskeiset määritelmät:

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Kotouttamisohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamisessa. Laadittu ohjelma tukee kaikkien hallinnonalojen sitoutumista yhdenvertaisuuteen, syrjimättömyyteen ja rasismiin ehkäisyyn sekä myönteisen asenneilmapiirin edistämiseen. Se on tarkoitettu kaikkien niiden kuntalaisten, kunnan työntekijöiden, luottamushenkilöiden, palvelutuottajien ja sidosryhmien edustajien käyttöön, jotka työssään tai muissa tehtävissään kohtaavat maahanmuuttajia tai maahanmuuttoon liittyviä asioita.

Kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää:

- 1) selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan;*
- 2) suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevista toimenpiteistä;*
- 3) tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista;*
- 4) suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;*

5) suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;

6) monivuotisen suunnitelman 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä;

7) suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä;

8) suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot.

Kotouttamisohjelma on laadittu tämän päivän tilanteen mukaan. Tulevina vuosina mm. TE-uudistus ja kotoutumislain uudistus tulevat vaikuttamaan kotouttamisohjelman toteuttamiseen.

2. Maahanmuuton nykytilanne

Tilastokeskuksen mukaan Kuortaneen kunnan väkiluvusta 2022 ulkomaan kansalaisten osuus on 1,4 %. Maahanmuuttajien osuus on pysynyt kunnassa suhteellisen samana, ja suurin osuus maahanmuutosta on työperäistä. Merkittävimmät kansalaisuusryhmät ovat virolaiset ja puolalaiset.

Todellisuudessa ulkomaalaisten osuus on ollut viime aikoina kunnassa suurempi, sillä Tilastokeskuksen lukemat eivät huomioi vuonna 2022 Ukrainan sotaa paenneita, tilapäistä suojaa tarvitsevia ukrainalaisia. Ukrainalaiset ovat saaneet kotikunnan vuoden 2023 aikana, jolloin ukrainalaiset tulevat nostamaan ulkomaan kansalaisten osuutta ja tulevat nousemaan myös isoimpien kansalaisuusryhmien joukkoon.

Viime vuosien aikana Kuortaneen kunnan kotouttamisohjelman toimenpiteitä on siis toteutettu myös käytännön tasolla. Ukrainalaisten vastaanotto sujui mutkattomasti kunnan, yritysten sekä muiden tahojen yhteistyönä.

3. Kuortaneen kuntastrategian suhde kotouttamisohjelmaan

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 26.9.2022 kunnan uuden strategian.

KUORTANEEN KUNNAN VISIO 2025

Kuortane on Etelä-Pohjanmaan paras asuinkunta

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT

- Kunnan vetovoiman vahvistaminen
- Tasapainoinen kuntatalous

- Laadukkaat palvelut eri-ikäisille
- Yritysten toimintaedellytysten parantaminen
- Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

KUORTANEEN KUNNAN ARVOT

Arvo	Mitä se on?
Sujuvuus	Vaalimme sujuvaa ja turvallista arkea. Kuortaneella on pikkuusen paree olla.
Vastuullisuus	Pidämme huolta huomisesta. Teemme kestäviä päätöksiä kuntalaisten hyväksi ja kunnan kehittämiseksi.
Avoimuus	Arvostamme suoraa puhetta ja toimintaa. Pidämme, minkä lupaamme. Teemme yhdessä.
Yrittäjähenkisyys	Elinvoima kumpuaa yksilöiden aktiivisuudesta. Kuortane tekee ja toimii.

KUNTASTRATEGIAN SUHDE KOTOUTUMISOHJELMAAN

Laadukkaat maahanmuutto ja kotoutumispalvelut, joiden pohjana kotouttamisohjelma toimii, voidaan nähdä toteuttavan strategian tavoitetta laadukkaat palvelut eri ikäisille.

Maahanmuutto voidaan nähdä keskeisenä ratkaisuna useiden strategisten tavoitteiden toteuttamiseen. Esimerkkeinä näistä strategisista tavoitteista ovat yritysten toimintaedellytysten parantamisen alla oleva tavoite työvoiman saatavuuden parantamisesta ja tasapainoisen kuntatalouden alla oleva tavoite kunnan verotulojen kasvattamisesta.

4. Maahanmuuttotoimikunta

Kuortaneen kunnan johtoryhmä toimii maahanmuuttotoimikuntana, jonka tehtäviin kuuluu muun muassa:

- kansainvälistymiseen / maahanmuuttostrategiaan liittyvien kehitysehdotusten tekeminen
- alkukartoituksen järjestämisestä sopiminen
- kunnan kotouttamisohjelman tekeminen ja säännöllinen päivittäminen
- kunnan maahanmuuttoasioiden koordinointi ja edistäminen

Johtoryhmä kutsuu tarvittaessa koolle asiantuntija-, viranomais- ja sidosryhmäedustajia (esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue, Kuusiolinna Terveys, KELA, ELY-keskus, Kuntayhtymä Kymppi poliisi, vapaaehtoisjärjestöt ja urheiluseurat, Kuortaneen urheiluopisto, SPR, MLL, seurakunnat, yrittäjät ja muut vastaavat).

5. Maahanmuuttoyhdyshenkilö

Kuortaneella maahanmuuttoyhdyshenkilöksi on nimetty kunnan elinkeinovastaava.

Maahanmuuttoyhdyshenkilö:

- koordinoi maahanmuuttajatyötä kunnassa
- vastaa yhdessä maahanmuuttotoimikunnan kanssa kotouttamisohjelman päivittämisestä
- koordinoi alkuvaiheen ohjaus- ja neuvontapalvelujen järjestämistä
- esittää kunnan johtoryhmälle maahanmuuttoa ja kotouttamista koskevia asioita
- tekee tiivistä yhteistyötä viranomaisten, oppilaitoksen ja yritysten kanssa kotouttamisasiissa
- tekee yhteistyötä Etelä-Pohjanmaan muiden kuntien maahanmuuttoyhdyshenkilöiden kanssa

6. Maahanmuuttajien ohjaus ja neuvonta

Welcome2EP –hankeen maahanmuuttokoordinaattori vastaa käytännössä arjen neuvonnasta. Welcome2EP (www.welcomeoffice.fi/welcome2ep/) on Etelä-Pohjanmaalla toimiva ohjaus- ja neuvontapalvelu, jonka asiakkaita ovat Suomeen toisesta maasta muuttaneet henkilöt. Palvelun maahanmuuttokoordinaattorit tarjoavat tietoa, neuvoa ja opastusta muun muassa seuraavissa asioissa: viranomaispalvelut, kunnallispalvelut, kielikurssit ja koulutusmahdollisuudet. Tämän lisäksi he opastavat lupahakemuksissa sekä neuvovat maahanmuuttoon liittyvissä säännöissä sekä suomalaisen yhteiskunnan toimintatavoissa. Maahanmuuttokoordinaattori toteuttaa myös alkukartoituksia.

Hankkeen yksi keskeisistä tavoitteista on tukea kansainvälisen työvoiman asettumista Etelä-Pohjanmaalle, joten Welcome2EP toimii linkkinä myös työttömien maahanmuuttajien sekä paikallisten työnantajien välillä. Tämän lisäksi se kouluttaa, ohjaa sekä tiedottaa muun muassa kuntia ja paikallisviranomaisia maahanmuuttoon liittyvistä palveluista. Huomioitavaa on, että hanketta pyöritetään vuosittain saatavan rahoituksen avulla. Hankkeen tarve on kuitenkin selkeästi huomattu ja toimintamallin toivotaan vakiintuvan.

Tarvittaessa lisää ohjaus ja neuvontapalveluja järjestetään kunnan omana toimintana tai ostopalveluna sidosryhmiltä tarpeen mukaan.

7. Maahanmuuttajien alkukartoitus

Kuortaneelle muuttavalle, jolla on aikomus asua paikkakunnalla pidempään, tehdään alkukartoitus ja -ohjaus. Alkukartoitus käynnistetään TE-toimiston puolesta, mikäli maahanmuuttaja on rekisteröitynyt työttömäksi työnhakijaksi. Kunta käynnistää alkukartoituksen, jos maahanmuuttaja saa toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti. Alkukartoituksia voidaan tehdä tarvittaessa myös muissa tapauksissa tai maahanmuuttajan aloitteesta.

Kunta voi hankkia alkukartoituspalveluita myös ulkopuolisilta asiantuntijoilta tai suorittaa sen tarvittaessa moniammatillisena yhteistyönä. Alkukartoituksen ja -ohjauksen tavoitteena on tunnistaa maahanmuuttajan/perheen osaaminen, koulutus ja kokemus, kielitaito ja muut taidot sekä tarpeet. Kartoituksen yhteydessä esitellään kunnan ja muiden tahojen tarjoamat työllistymis-, harrastus-, opiskelu- ja/tai yrittäjyysmahdollisuudet sekä peruspalvelut yhteystietoineen. Näiden tietojen avulla laaditaan maahanmuuttajalle/perheelle mahdollisimman tehokas, käytännönläheinen ja sopiva kotoutumissuunnitelma.

8. Henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma

Jos maahanmuuttaja on TE -toimiston asiakkaana, maahanmuuttaja ja TE -toimisto laativat yhdessä asiakkaalle henkilökohtaisen suunnitelman. Jos maahanmuuttaja ei ole TE-toimiston asiakkaana, maahanmuuttaja ja kunta laativat yhdessä suunnitelman. Suunnitelmassa huomioidaan maahanmuuttajan lisäksi myös koko perheen tilanne, esimerkiksi puolison kielitaito ja lasten varhaiskasvatus- ja kouluasiat. Kotoutumissuunnitelmassa voidaan huomioida perheen tilanne jo etukäteen, ennen kuin muu perhe on saapunut Suomeen.

Kotoutumissuunnitelmasta tulee käydä ilmi, millä toimenpiteillä ja aikataululla maahanmuuttaja saa jokapäiväisessä elämässä tarvittavia tietoa ja taitoa asuessaan Kuortaneella ja Suomessa. Tavoitteena on nopea työelämään integroituminen. Kuortaneella kotoutumissuunnitelmassa huomioidaan erityisesti kotoutuminen liikuntaharrastusten avulla. Suunnitelmassa olevat toimenpiteet perustuvat alkukartoitukseen ja -keskusteluun maahanmuuttajan kanssa ja niitä seurataan saannollisesti, vähintään kerran vuodessa, sekä päivitetään tarpeen mukaan. Näin varmistetaan, että kotoutumissuunnitelma toteutuu käytännössä. Kotoutumissuunnitelmat ja -toimenpiteet maahanmuuttajalle tarkistetaan tarpeen mukaan.

9. Suomen kielen koulutus

Kotoutumisen kannalta on tärkeää, että maahanmuuttajalla on motivaatio oppia suomen kieltä ja hän näkee kielen opiskelun hyödyt omassa elämässään. Kuortaneella pyritään ohjamaan kaikki alueella asuvat maahanmuuttajat kielten opiskelun pariin, jota on tarjolla eri ikäisille sekä tasoille. Oppivelvollisuusikäisten kielitaitoa pyritään kehittämään aina varhaiskasvatuksesta toisen asteen oppilaitoksiin, jonka lisäksi Lakeudenportin kansalaisopisto järjestää lukuvuosittain suomen kielen ja kulttuurin opetusta kaikille maahanmuuttajille. Kansalaisopiston kielikoulutus pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään Kuortaneella.

Työnantajille on tarjolla tuettu kielikoulutus Työpaikkasuomi, joka edistää ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden valmiuksia työskennellä suomen kielellä. Koulutus räätälöidään yrityksen tarpeiden mukaan ja soveltuu kaikenkokoisten yritysten tarpeisiin. Yrityksen maksaa omavastuusuuden koulutuksen kustannuksista. Lisätietoja ELY-keskuksesta tai TE-toimistosta.

Kohderyhmät ja kielten opetuksen järjestäminen:

- Alle kouluikäiset: varhaiskasvatus ja esiopetus, tarvittaessa valmistava opetus
- Kouluikäiset: valmistava opetus ja perusopetus vuosiluokille 1–9

- Toisen asteen koulutus: Kuortaneen lukio, Kuortaneen Urheiluopisto, Sedu ja muut ammatilliset oppilaitokset sekä TUVA (tutkintoon valmentava koulutus)
- Oppivelvollisuusiän ylittäneet maahanmuuttajat: Kotoutumiskoulutus sekä TUVA
- Kaiken ikäiset: Lakeudenportin kansalaisopisto
- Työnantajat: Työpaikkasuomi

10. Työ

MAAHANTULIJA

Alueen avoimia työpaikkoja on listattuna työnvälityssivustoilla (esim. kuntarekry.fi, tyomarkkinatori.fi, duunitori.fi). Työpaikkoja löytyy myös EURES-verkoston kautta (https://eures.ec.europa.eu/index_en sekä alueella toimivien henkilöstöä välittävien yritysten kautta. Osa mahdollisista työpaikoista on ns. piilotyöpaikkoja, joita ei löydy mistään työnhakusivustoilta. Tämän vuoksi työpaikkoja kannattaa kysellä myös suoraan alueen yrityksistä.

EU-maan, Pohjoismaiden, Liechtensteinin tai Sveitsin kansalainen ei tarvitse oleskelulupaa Suomeen. Jos oleskelu Suomessa kestää yhtäjaksoisesti pidempään kuin kolme kuukautta, henkilön tulee rekisteröidä oleskeluoikeutensa. Oleskeluoikeuden perusteena on riittävä toimentulo Suomessa (esimerkiksi työ, opiskelu ja yritystoiminta). EU-kansalainen saa aloittaa työntöön heti, kun on saapunut Suomeen. Hänellä on rajoittamaton työnteko-oikeus, vaikka päätöstä EU-rekisteröinnistä ei olisi vielä saatu. EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintiä haetaan Enter Finland -palvelun kautta.

Suomessa työskentelevä tarvitsee henkilötunnuksen ja verokortin. Verokorttia voi hakea verotoimistosta, henkilötunnusta Digi- ja väestötietovirastosta. Jos työntekijä muuttaa Suomeen vähintään vuodeksi, muutosta kannattaa ilmoittaa EU-rekisteröinnin lisäksi myös Digi- ja väestövirastolle. Tällöin työntekijä saa kotikunnan ja hänellä on oikeus käyttää kunnan palveluita.

EU-maiden ja Pohjoismaiden ulkopuolelta Suomeen töihin tuleva tarvitsee oleskeluvan. Ennen kuin oleskeluluvan voi saada, työpaikka Suomesta täytyy olla hankittuna. Työntekoa varten tarvitaan yleensä joko työntekijän oleskelulupa tai muu oleskelulupa ansiotyötä varten. Lupatyyppeihin vaikuttaa se, minkälaista työtä työntekijä tulee tekemään. Yleisimpiä oleskelulupatyyppejä ovat työntekijän oleskelulupa (esimerkiksi kokit ja siivoojat) sekä kausityöntekijän oleskelulupa (esimerkiksi marjanpoiminta). Kausityön kesto on enimmillään yhdeksän kuukautta.

Kun työntekijälle myönnetään oleskelulupa Suomeen, hänet rekisteröidään automaattisesti Suomen väestötietojärjestelmään ja hän saa suomalaisen henkilötunnuksen. Työntekijän tulee tämän jälkeen käydä Digi- ja väestötietovirastossa rekisteröitymässä asukkaaksi.

TYÖNANTAJA

Jos työntekijä hakee oleskelulupaa verkossa, työnantaja täyttää hakemukseen tiedot työstä ja yrityksestä työnantajan Enter Finland -sivuston kautta (<https://enterfinland.fi/eServices/home/employer>).

Työntekijäilmoitus tehdään TE-toimistolle tapauksessa, jossa yritys palkkaa EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta työntekijän, jolla on jo voimassa oleva oleskelulupa ja työnteko-oikeus.

Työnantajan velvollisuudet ulkomaista työvoimaa palkatessa on varmistua siitä, että ulkomaalaisella työntekijällä on oikeus oleskella Suomessa ja että ulkomaalaisella työntekijällä on oikeus työskennellä Suomessa. Työnantajan tulee säilyttää yrityksen toimipisteessä tiedot palkatuista ulkomaalaisista työntekijöistä sekä heidän tehtävistään niin, että työsuojeluviranomainen voi tarvittaessa tarkistaa tiedot. Työnantajan tulee myös vakuuttaa, että työntekijällä on tarvittavat todistukset työn tekemiseen (esim. hygieniapassi).

Työsuojeluhallinnon verkkosivuilta löytyy yksityiskohtaisempaa tietoa ulkomaisen työntekijän palkkaukseen sekä esimerkiksi säilytettäviin tietoihin liittyen.

Työntekijää kannattaa myös muistuttaa oleskeluluvan jatkoluvan hakemisesta ennen nykyisen oleskeluluvan voimassaolon päättymistä. Jos jatkolupaa ei haeta ennen ensimmäisen oleskeluluvan päättymistä, työnteko-oikeus katkeaa eikä työntekijä voi enää työskennellä Suomessa.

ULKOMAALAISEN YRITYSTOIMINTA

EU-kansalainen voi perustaa Suomeen yrityksen, jos hänellä on pysyvä asuinpaikka jossakin Euroopan talousalueen (ETA) maassa. Myös ulkomainen yritys voi aloittaa yritystoiminnan Suomessa. Perustamisilmoitus yritystoiminnan aloittamisesta tehdään Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin ja Verohallintoon. EU-maasta Suomeen muuttava yrityksen perustaja ei tarvitse oleskelulupaa, hänen tulee kuitenkin rekisteröidä oleskeluoikeutensa Maahanmuuttovirastossa, jos oleskelu Suomessa kestää yli kolme kuukautta. Oleskeluoikeuden rekisteröinnin yhteydessä tulee todistaa, että toimeentulo Suomessa on turvattu. Todisteeksi käy tässä yhteydessä esimerkiksi kannattava yritystoiminta Suomessa. Jos Suomeen muutetaan vakinaisesti vähintään vuodeksi ja haluaa kotikunnan, muutosta tulee ilmoittaa Digi- ja väestötietovirastolle. Kotikunta Suomessa antaa yleisesti ottaen oikeuden käyttää kunnan palveluja.

Yrittäjänä työskentelevä muun kuin EU-maan tai Pohjoismaan kansalainen tarvitsee yrittäjän oleskeluluvan. Start-up-yritykselle tarvitaan siihen tarkoitettu oma oleskelulupansa. Oleskelulupaa haetaan ennen Suomeen tuloa. Oleskelulupaa ei myönnetä sen perusteella, että henkilö omistaa yrityksen. Henkilön on itse työskenneltävä yrityksessään Suomessa, jotta oleskeluluvan voi saada.

Yrittäjän oleskelulupahakemusta varten yritys täytyy rekisteröidä Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin ennen yrittäjän oleskeluluvan hakemista. Toiminimellä työskentelevä yksityinen elinkeinonharjoittaja tarvitsee oleskelulupaa varten Y-tunnukset. Mikäli kyseessä on vasta ensimmäisen oleskeluluvan hakeminen eikä yrittäjäksi aikova henkilö ole tullut vielä Suomeen, Y-tunnusta ei tarvita.

Yrittäjän oleskelulupahakemuksen käsittely on kaksivaiheinen. Ensin ELY-keskus arvioi yrityksen kannattavuuden liiketoimintasuunnitelman ja rahoituksen perusteella. Tämän jälkeen Maahanmuuttovirasto tekee päätöksen oleskeluluvasta.

Start-up-oleskeluluvan hakeminen on samoin kaksivaiheinen. Oleskelulupaa varten tarvitaan liiketoimintasuunnitelma. Business Finland arvioi yrityksen liiketoimintamallia, osaamista ja kykyä kasvattaa liiketoimintaa. Oleskelulupaa ei voi saada ilman Business Finlandin myönteistä lausuntoa. Kun myönteinen lausunto Business Finlandilta on saatu, Maahanmuuttovirastolta voi hakea start-up-oleskelulupaa Enter Finland -palvelun kautta. Business Finlandin antama lausunto on voimassa kaksi kuukautta.

11. Koulutuksen järjestäminen

Kuortaneella kaikille maahanmuuttajataustaisille pyritään järjestämään mahdollisuudet opiskeluun ja työpaikan saamiseen. Varhaiskasvatus, perusopetus sekä muut oppilaitokset toimivat myös tärkeinä kotouttajina.

LAPSET JA NUORET

Suomessa jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen. Lapsen varhaiskasvatus tarjoaa lapsen vanhemmille mahdollisuuden työssäkäyntiin ja opiskeluun. Varhaiskasvatus on lapselle erinomainen tuki suomen kielen oppimiseen myös niissä tilanteissa, joissa vanhempi on kotona. Eri varhaiskasvatusmuotoja käytetään (ryhmäperhepäivähoito, päiväkotito) lapsen ja perheen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Kuortaneella varhaiskasvatuspäällikkö neuvoo ja ohjaa varhaiskasvatukseen liittyvissä asioissa.

Vuosi ennen koulun alkua järjestettävään maksuttomaan esiopetukseen osallistuvat kaikki 6-vuotiaat. Esiopetuksessa harjoitellaan asioita, joita lapset tarvitsevat koulussa. Näin koulun aloittaminen on helpompaa. Lapset saavat esiopetuksessa maksuttoman aterian päivittäin. Esiopetusta annetaan syksystä 2023 alkaen Ruonan koululla. Esiopetukseen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä Alvarin koulun rehtoriin.

Kuortaneella perusopetusta järjestetään esikoululaisille ja vuosiluokille 1.–9. Maahanmuuttajataustaiset lapset osallistuvat tarvittaessa ensin nk. valmistavaan opetukseen, jossa kehitetään valmiuksia perusopetukseen osallistumista varten. Perusopetukseen siirtymisen jälkeen Suomi toisena kielenä- opetus vahvistaa integroitumista sekä monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Varhaiskasvatusikäiset ja esiopetusikäiset maahanmuuttajat integroidaan tarvittavin tukitoimin varhaiskasvatuksen piiriin ja esiopetusryhmään. Kuortaneen kunnan sivistyslautakunta on 2017 hyväksynyt Etelä-Pohjanmaan kuntien yhteisen Kasvatuksen ja koulutuksen strategian, joka toimii pohjana kunnan valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa, johon lapsi tai nuori voi tarvittaessa osallistua. Toiminta ohjautuu opetussuunnitelman ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti ottaen huomioon lapsen tai nuoren erityistarpeet. Valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä sekä valmiudet esi- tai perusopetukseen siirtymiseen. Parhaimmillaan lapsen ja nuoren kieliopinnot ja integroituminen kuortanelaiseen yhteisöön auttavat myös perhettä kotoutumisessa.

Maahanmuuttajille tarjotaan tukitoimia erityisesti koulunkäynnin alkuvaiheessa. Parhaimmat mahdollisuudet tukitoimiin tarjoaa koulujen erityisopetusjärjestelyt. Koululaitoksessa pyritään aktiivisesti hankkimaan maahanmuuttajien kieltä osaava henkilö opettajien avuksi.

Varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa on ilmainen ruoka. Tyttöillä ja pojilla on samanlaiset mahdollisuudet opiskella. Koulussa on myös sosiaali- ja terveydenhuoltoon perehtynyttä henkilöstöä, jotka seuraavat ja tukevat lapsen kehitystä.

AIKUISET TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT

Määräaikaisen tilapäisen oleskeluluvan saanut henkilö voidaan rekisteröidä työnhakijaksi, mikäli hänellä on oikeus tehdä ansiotyötä, eikä oleskelulupaan liity työnantajaa koskevia rajoituksia. TE-toimiston työnhakija-asiakkaina olevat maahanmuuttajat ohjataan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen, joka on jaettu hakijoiden kielitaitoa vastaaviin ryhmiin. Koulutukseen sisältyy myös käytännön työharjoittelujakso. Kaikille koulutuksiin hakeville järjestetään henkilökohtainen haastattelu ja lähtötasotesti, jonka

perusteella hakija ohjataan hänen kielitaitotasoaan vastaavaan ryhmään. Koulutukseen haetaan TE-toimiston kautta.

Rinnasteisena kotouttamistoimenpiteenä maahanmuuttaja voi hakeutua myös muuhun valitsemaansa ja TE-toimiston hyväksymään kielikoulutukseen, kuten kansanopiston järjestämään kielikoulutukseen. Erilaisissa maahanmuuttajille yksilöllisesti räätälöidyissä työharjoittelupaikoissa maahanmuuttajalla on mahdollisuus tutustua suomalaiseen työelämään, saada luontevia tilanteita harjoitella suomen kieltä ja sitä kautta integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan.

Sedu ja muut oppilaitokset järjestää kotoutumiskoulutusta oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi sekä yhteiskunnallisten, kulttuuristen ja elämänhallintaan liittyvien valmiuksien parantamiseksi. Koulutus toimii väylänä muuhun koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille. Koulutukseen hakeudutaan TE-palvelujen kautta.

Lisäksi Sedun ja muiden oppilaitosten TUVA (tutkintoon valmentava koulutus) tarjoaa yksilöllisiä opintopolkuja sekä mahdollisuuksia myös maahanmuuttajille. TUVA-koulutus yhdistää entiset nivelvaiheen koulutukset ja koulutuksesta on mahdollista siirtyä perustutkinto-opiskelijaksi. TUVA:n opinnot sisältävät yhteisiä sekä valinnaisia koulutuksen osia, joita ovat perustaitojen vahvistaminen, ammatilliseen tai lukiokoulutukseen valmentautuminen sekä arjen taidot ja työelämätaidot.

TUVA-koulutus tarjoaa mahdollisuuden rakentaa pohjaa sekä itselle että ammatilliselle uralle, sillä Sedussa pääsee joustavasti tutustumaan lukuisiin eri ammatillisen koulutuksen vaihtoehtoihin. Koulutus on opiskelijälähtöistä, ja henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) mahdollistaa yksilöllisen opintosuunnittelun. Opiskelu tapahtuu suomen kielellä, joten koulutukseen hakeutuville suositus kielitaidoksi on vähintään A2.1.

12. Muut palvelut

Kuortaneen kunta pyrkii järjestämään kunnassa asuville maahanmuuttajille tarpeenmukaiset palvelut yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tarkoituksena ei ole luoda rinnakkaispalveluita, vaan tehokkaan alkuohjauksen avulla saada maahanmuuttajat käyttämään samoja palveluita kuin muutkin kuntalaiset.

Seuraavissa kunnan palveluissa on erityisesti huomioitava maahanmuuttajan kielitaidon tai suomalaisen yhteiskunnan tuntemisen vähäisyys tai puute. Tarvittavassa asiakaspalvelun tukena käytetään tulkkauspalveluita. Lisätietoja seuraavista palveluista löytyy kunnan kotisivuilta www.kuortane.fi ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen nettisivuilta www.hyvaep.fi. Palvelut järjestetään osana sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluja.

ASUMINEN

Kuntakonsernissa vuokra-asuntojen vuokrauksesta vastaa Kiinteistö Oy Kuortaneen asunnot ja sen toimitusjohtaja, jonka tavoittaa kunnanvirastolta. Maahanmuuttajia neuvotaan kaikissa asumiseen liittyvissä asioissa.

KASVATUS JA KOULUTUSPALVELUT

Varhaiskasvatukseen ja koulutukseen liittyviä palveluita on käsitelty edellä.

Toisen asteen koulutusta järjestetään Kuortaneen lukiossa ja Kuortaneen Urheiluopiston koulutusohjelmassa. Muita toisen asteen oppilaitoksia alueella on mm. Sedu ja Jami. Näissä on mahdollisuus opiskella sekä lukiossa että toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa Sedun koulutusohjelmissa.

Lakeudenportin kansalaisopiston toimialueena on Kuortane, Alavus ja Ähtäri. Kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos ja sen opetus on tarkoitettu kaiken ikäisille kuntalaisille. Kansalaisopiston kuvataide- ja käsityökoulut antavat lapsille ja nuorille taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän opetussuunnitelman mukaisesti. Opisto tarjoaa lisäksi kielten opetusta. Pääosan kansalaisopiston opetuksesta rahoitetaan valtion ja kuntien toimesta, lisäksi kurssimaksuilla katetaan osa kustannuksista.

KIRJASTOPALVELUT

Kuortaneen kirjasto on kaikille avoin ja se toimii osana Etelä-Pohjanmaan kirjastojen yhteistyöverkosto Eeposta, jonka puitteissa asiakkaalla on pääsy kaikkien Eepos-kirjastojen aineistoihin. Maahanmuuttajilla on mahdollisuus saada kirjastoista laaja-alaista tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista. Kirjasto tarjoaa sekä kirjallisuutta että audiovisuaalista aineistoa monilla kielillä. Tarvittaessa kirjastoon voidaan tilata siirtokokoelmia Monikielisestä kirjastosta, jonka kokoelmassa aineistoa on yli 80 kielellä. Kirjasto tarjoaa paikan lehtien ja kirjojen lukuun, opiskeluun, tietokoneen käyttöön ja ihmisten tapaamiseen.

VAPAA-AIKAPALVELUT JA HARRASTUKSET

- Vapaa-aikapalvelut on tarkoitettu kaikille kuntalaisille toiminnasta ja omista tarpeista riippuen.
- Liikuntatoimi järjestää matalan kynnyksen liikuntaryhmien toimintaa eri-ikäisille ja -tasoisille liikkujille joko tuottamalla itse tai yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.
 - Kaikille avoimia tapahtumia sekä kampanjoita järjestetään ympäri vuoden.
 - Kunnassa on mahdollisuudet useiden eri liikuntalajien harrastamiselle joko kunnan ylläpitämissä tiloissa ja kentillä tai Kuortaneen Urheiluopiston alueella. Kuortaneen kunta tarjoaa mahdollisuuden ostaa liikuntalippuja Urheiluopistolle yhdellä eurolla.
 - Nuoriso- ja kulttuuritoimi tekee laajaa yhteistyötä paikallisten yhdistysten kanssa. Eri vuodenaikoina järjestetään leirejä, retkiä ja muita tapahtumia nuorisolle. Kuortaneen uudet nuorisotilat ovat kaikille avoimia ikäryhmittäin erillisen aikataulun mukaan. Lisäksi kunnassa järjestetään erilaista kerhotoimintaa koulujen lukuvuoden aikana.
 - Yhdistykset (KuKu, 4H, seurakunta) ja seurat ovat tärkeässä roolissa vapaa-ajan palveluiden järjestämisessä. Kuortaneen kunnan sivuilta www.kuortane.fi löytyy tietoa ajankohtaisista mahdollisuuksista sekä toimijoista, mutta yhdistykset ilmoittelevat toiminnastaan myös omilla verkkosivuillaan.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

1.1.2023 alkaen lakisääteinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Kuortaneen sosiaali- ja terveyspalveluista vastaa näin ollen Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue. Hyvinvointialue tarjoaa maahanmuuttajille kaikki vastaavat palvelut kuin muillekin kuntalaisille. Maahanmuuttajien oikeuksia ja asemaa saada sosiaali- ja terveyspalveluita on turvattu lailla. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista velvoittaa sosiaali- ja terveydenhoidon henkilökuntaa huomioimaan potilaan äidinkielen, hänen yksilölliset tarpeensa ja kulttuurin.

Sosiaali- ja terveyspalvelut Kuortaneella tuottaa Kuusiolinnaterveys Oy (www.kuusiolinnaterveys.fi). Kuortaneen terveysaseman yhteydessä on neuvola ja hammashoitola. Hoitoon pääsee ajanvarauksella välitöntä hoitoa vaativissa tilanteissa samana päivänä. Muina aikoina kiireellinen vastaanotto hoidetaan Alavuden terveysasemalla ja päivystys Seinäjoen keskussairaalassa. Vastaanottokäynneistä peritään maksu.

13. Tiedottaminen

Tehokas tiedottaminen on oleellista kotoutumisen onnistumisessa. Tiedottaminen ulkomaalaisille tapahtuu mm. kunnan nettisivujen ja esitteiden välityksellä sekä henkilökohtaisella tiedottamisella. Kuortaneen kunnan nettisivuilta löytyy englanninkielinen osio, joka sisältää muun muassa linkin Welcome2EP-hankkeen nettisivuille sekä maahanmuuttokoordinaattorin yhteystiedot. Lisäksi sivuilta löytyy osio kaksivuotisen työnvälityssivuston Job Well Done-hankkeen nettisivuille, jonka tarkoituksena on edistää etenkin ulkomaalaistaustaisten työnhakua.

Kieliversioita luodaan mahdollisuuksien mukaan eri aiheista. Kunnan sisäisen tiedottamisen avulla pyritään sekä varmistamaan tiedonkulku kunnan sisällä että vaikuttamaan positiivisesti kunnan palveluksessa olevien asenteisiin maahanmuuttajia kohtaan. Ulkoisen tiedottamisen avulla annetaan tietoa palveluista ja maahanmuuttajien tilanteesta. Valmis ja hyväksytty kotouttamisohjelma on luettavissa kunnan kotisivulla www.kuortane.fi.

Verkostoituminen Etelä-Pohjanmaan muiden kuntien maahanmuuttoyhdyshenkilöiden ja –työryhmien kanssa on tärkeää. Kuntaan on nimetty maahanmuuttoyhdyshenkilö, joka toimii yhteistyössä Kuusiokuntien seutukunnan sekä Etelä-Pohjanmaan muiden kuntien maahanmuuttoyhdyshenkilöiden kanssa.

14. Hankeyhteistyö

Maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien kotoutumista pyritään edistämään erilaisilla hankkeilla yksin tai yhdessä muiden alueen toimijoiden kanssa. Alla kuvattuna tällä hetkellä käynnissä olevia hankkeita, joissa Kuortaneen kunta on osallisena:

WELCOME2EP-HANKE (ETELÄ-POHJANMAAN MAAHANMUUTTAJIAN NEUVONTA- JA OHJAUSPALVELUT -HANKE)

Kuortaneella palvelee Welcome2EP-hankkeen maahanmuuttokoordinaattori. Welcome2EP palvelee Etelä-Pohjanmaalla asuvia maahanmuuttajia, maahantulon syystä tai Suomessa asumisajasta riippumatta. Hanke tarjoaa tietoa sekä apua, neuvoa ja ohjausta arjen asioissa sekä käytännön kysymyksissä kuten tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, neuvontaa viranomaisten palveluissa (poliisi, DVV, Kela, verotoimisto, TE-toimisto), apua asiointiin kuntien palveluissa, antaa tietoa kielikursseista ja koulutusmahdollisuuksista ja niihin hakeutumisesta, tietoa työhön liittyvissä kysymyksissä, harrastusten ja muiden osallisuutta vahvistavien toimintojen piiriin pääsemisestä sekä neuvontaa asumisesta, muuttamisesta ja arjen hallinnasta.

Welcome2EP:n yksi keskeinen tavoite on tukea kansainvälisen työvoiman asettautumista asumaan Etelä-Pohjanmaalle. Tavoitteen saavuttamiseksi Welcome2EP mm. tarjoaa työnantajille yleistasoista neuvontaa työluvista, tukea työntekijän kotoutumisen edistämiseksi ja mahdollistaa ulkomaisen työvoiman ja alueen työnantajien kohtaamista. Ohjausta ja neuvontaa voidaan tarjota jo ennen maahan saapumista ja työnantajia kannustetaan ohjaamaan uudet kansainväliset työntekijät mahdollisimman aikaisessa vaiheessa Welcome2EP:n palveluiden pariin.

Welcome2EP:n tavoitteena on tukea vastaanottavuutta ja parantaa maahanmuuttajalle tarjolla olevia palveluita kokonaisuudessaan. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Welcome2EP mm. tiedottaa aktiivisesti kunta ja muita organisaatioita tarjolla olevista palveluistaan, kouluttaa ja konsultoi paikallisia viranomaisia maahanmuuttoon, -muuttajiin ja kulttuuriseen kohtaamiseen liittyvissä asioissa, ohjaa ihmisiä kohti paikallisia yhteisöjä kuten harrastus- ja muuta yhdistystoimintaa, toimii moniammatillisissa verkostoissa ja edistää vuoropuhelua paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti

JOB WELL DONE – OSAAJIA KUUSIOKUNTIIN JA SUUPOHJAAN -HANKE

Työvoimapula Kuusiokuntien ja Suupohjan alueella on todellinen ja hankaloittaa yritysten toimintaa. Yhä useammat yritykset harkitsevat työvoiman palkkaamista ulkomailta. Suomi on melko tuntematon ulkomaalaisille työnhakijoille, joten hankkeessa tehdään yhteistyötä kansainvälisesti toimivien henkilöstöpalveluyritysten ja muiden kansainväliseen rekrytointiin liittyvien toimijoiden kanssa. Lisäksi hankkeessa viestitään aktiivisesti alueen vahvuuksista virikkeellisenä, hyvän arjen asuinympäristönä. Hankkeen tavoitteena on tehdä tunnetuksi aluetta ja sen työpaikkoja sekä suomalaisille että ulkomaalaisille työnhakijoille.

Hankkeen yhtenä tavoitteena on madaltaa ulkomaalaistaustaisten henkilöiden työhönoton kynnystä ja nostaa esiin hyviä kokemuksia ja toimintatapoja jo toteutuneista rekrytoinneista. Lisäksi varmistetaan yhtenäiset prosessit työperäisen maahanmuuton sujuvoittamiseksi ja paikallinen yhdistystoiminta nivotaan osaksi kotouttamista.

Hankkeessa luodaan uusi paikallinen Jobwelldone.fi työnvälityssivusto, johon on tarkoitus tulla kieliversiota kansainvälisiä työnhakijoita silmällä pitäen sekä lisätään alueen tunnettuutta ja markkinoidaan sitä asuinympäristönä sekä kotimaisille että ulkomaalaistaustaisille työntekijöille.

15. Etnisen tasa-arvon ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen

Kuortaneen kunnan palvelujen tuottamisessa huomioidaan monikulttuurisuuden vahvistaminen ja etnisen yhdenvertaisuuden toteutuminen. Tiedon lisääminen kulttuurisesta moninaisuudesta, vaikuttaminen asenteisiin sekä onnistuneiden monikulttuuristen toimintakokemusten jakaminen ovat oleellinen osa kunnan kaikkien toimintojen suunnittelua ja toteutusta.

Valtioneuvosto on hyväksynyt 22.3.2001 Etnisen syrjinnän ja rasismien vastaisen toimintaohjelman. Sen tarkoituksena on tukea ja kehittää toimenpiteitä, joilla edistetään hyviä etnisiä suhteita sekä ehkäistään syrjintää ja rasismia.

Suomen perustuslain (731/1999, 6 §) mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat keskeisiä perusoikeuksia. Perustuslain syrjintäkielto kieltää syrjinnän esimerkiksi alkuperän, kielen, uskonnon ja vakaumuksen perusteella. Viranomaisilla on yleinen yhdenvertaisuuden edistämisvelvollisuus.

Kuortane toimii suvaitsevamman yhteiskunnan puolesta rasismia ja syrjintää vastaan ja edesauttaa kuntalaisten tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen kohtelun toteutumista. Kotouttamisen tavoitteena on, että maahanmuuttaja saa kunnassa tasapuolisen kohtelun, voi toteuttaa omaa kulttuuriaan eikä joudu syrjinnän kohteeksi. Tavoitteena on, että maahanmuuttaja saa tietoa yhteiskunnasta ja häntä koskevista asioista ja että hän voi osallistua yhteiskuntaan

aktiivisesti ja itseään toteuttaen. Hyviä etnisiä suhteita edistetään vuorovaikutuksessa asukkaana, naapurina, opiskelijana ja työntekijänä.

16. Eri tahojen kotouttamistoimijat ja yhteystiedot

Organisaatio/henkilö	Yhteystiedot
Maahanmuuttoyhdyshenkilö Elinkeinovastaava Aapo Petäjaniemi	0405057802 aapo.petajaniemi@kuortane.fi
Welcome2EP- Maahanmuuttokoordinaattori Kirsi Mäkinieniemi	050 5700111 kirsi.makiniemi@alavus.fi
Varhaiskasvatuspäällikkö Merja Ahola	040 5589089 merja.ahola@edu.kuortane.fi
Sivistysjohtaja-rehtori Sanna Koivisto	040 5057 804 sanna.koivisto@edu.kuortane.fi
Koulukuraattori Niina Kara	040 6312 225 niina.kara@hyvaep.fi
Kirjastonjohtaja-Vapaa- aikavastaava Katja Kyllönen	040 0549976 katja.kyllonen@edu.kuortane.fi
Nuoriso- ja kulttuurisihteeri Annukka Salminen	040 7394 451 annukka.salminen@edu.kuortane.fi
Liikuntasihteeri Liisa Reinola	040 6317 442 liisa.reinola@edu.kuortane.fi
Vapaa-aikasihteeri Jonna Hakala	0400 139813 jonna.hakala@edu.kuortane.fi
Koy Kuortaneen Asunnot Toimitusjohtaja Anu Kataja	040 774 8870 anu.kataja@kuortane.fi
Kuortaneen terveysasema	Keskustie 55, 63100 Kuortane 06 2525 7945
Alavuden pääterveysasema	Salmentie 10, 63300 Alavus 06 2525 7613, kiirevastaanotto 06 2525 7612
Seinäjoen keskussairaala	Hanneksenrinne 7, 60220 Seinäjoki 06 415 4111
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	Hanneksenrinne 7, 60220 Seinäjoki p06 415 4111
Kuusiolinna Terveys Oy	Salmentie 10, 63300 Alavus 06 252 57601 www.kuusiolinna.fi

Kela	Kelan toimisto os. Frami, Kampusranta 9 A, 2.krs 60320, Seinäjoki 020 634 0200
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	Mauno Salmela maahanmuuttoasiantuntija 040 536 8063 mauno.salmela@ely-keskus.fi
Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto	Seinäjoen toimipiste Valtionkatu 1, 60100 Seinäjoki 029 502 5500
Kuortaneen MLL	https://www.facebook.com/MLL-Kuortane-1452549674958052/?ref=page_internal
Kuortaneen seurakunta	Majantie 2, 63100 Kuortane kuortane.seurakunta@evl.fi 040 5172795
Kuortaneen Yrittäjät	kuortaneen@yrittajat.fi
Kuortaneen Kunto	www.kuortaneenkunto.com
Lakeudenportin kansalaisopisto	Annukka Salminen, 040 7394 451
Kuortaneen 4H-yhdistys	Kauppakeskus Kuurna Keskustie 45, 63100 Kuortane 040 5965539 kuortane@4h.fi
Digi- ja väestötietovirasto	Juhonkatu 4, 2. krs, 60320, Seinäjoki www.dvv.fi
Maahanmuuttovirasto	Korsholmanpuistikko 45, 65100 Vaasa www.migri.fi
Pohjanmaan poliisi	Juhonkatu 4, 60320 Seinäjoki puh. 0295 440 511 www.poliisi.fi

17. Kotouttamisohjelman käsittely, seuranta ja päivitys

Kotouttamisohjelman hyväksyy kunnanvaltuusto kunnanhallituksen esityksestä muiden ohjelmien tavoin. Kotouttamisohjelma päivitetään tarvittaessa mutta vähintään neljän vuoden välein. Tieto kotouttamisohjelman päivittämisestä ja kopio siitä toimitetaan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle (kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi).

Maahanmuuttotoimikuntana toimiva Kuortaneen kunnan johtoryhmä seuraa kunnan maahanmuuttajatilannetta ja sovittujen toimenpiteiden toteutumista. Tarpeen mukaan

johtoryhmä tekee kunnanhallitukselle kotouttamisprosessia sekä kansainvälistymis- ja maahanmuuttostrategiaa koskevia kehittämissuhteita.

